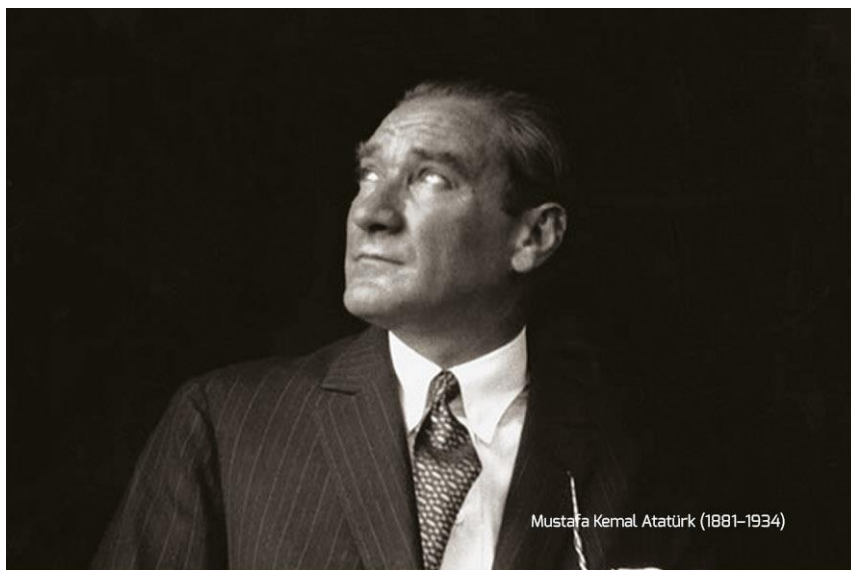

Mustafa

2019. április 17., szerda, 17 óra

Mustafa

Török történelmi dokumentumfilm, 2008., 130 perc

Rendezte, forgatókönyvíró: Can Dündar, Hacı Mehmet Duranoglu, operatőr: Candan Murat Özcan, zeneszerző: Goran Bregović, vágó: Andreas Treske

100 éve, 1919. május 19-én kezdődött a török függetlenségi háború (1919–1923). Gazi Mustafa Kemal Paşa a török függetlenségi háború hőse, a Török Köztársaság megalapítója és első elnöke volt. Az első világháború idején rábízta a Dardanellákat védő 19. hadosztály vezetését. Nagyrészt neki köszönhető, hogy az antanterők nem jutottak át a tengerszoroson, és az ő érdeme a törökök Gallipolinál aratott győzelme is (1915). 1917-ben áthelyezték a szíriai frontra, ahol győzelmeiket aratott a britek ellen az aleppói 7. hadsereg főparancsnokaként. A háború után ellenezte a sèvres-i békeszerződés megkötését, mely csupán Anatólia egyes területeit hagyta volna meg a törökök számára. Atatürk a szultáni kormányzattal szembeszállva felhívást intézett a törökökhöz a nemzeti függetlenség megvédésére, mivel nem egyezett bele az Oszmán Birodalom tervezett felosztásába. Így történt, hogy míg a szultáni rezsim 1920-ban Sèvres-ben aláírta a békét, Kemal Ankarában saját kormányt alakított. A lausanne-i békeszerződést követően, 1923. október 29-én kikiáltották a köztársaságot, melynek első elnökévé választották. A török köztársasági elnök első intézkedéseinek egyike volt a szultánság eltörlése, és az oszmán uralkodóház tagjainak száműzése. Megkezdődött az ország erőteljes szekularizálása. 1925-ben megtiltották a fez, az oszmán uralom szimbólumának viselését, és szorgalmazták az európai öltözeteket. Olasz mintára elkészült az új büntető törvénykönyv, svájci példa alapján a polgári törvénykönyv, mely a törvény előtt egyenlővé tette a férfiakat és a nőket. Megtiltották a többnejűséget, a nők előtt megnyitottak a felsőoktatási intézmények. Az egykori ellenség, Görögország miniszterelnöke, Elefthériosz Venizélosz 1934-ben Nobel-békedíjra jelölte Atatürköket.